

Najaarsnota 2025

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Uitgangspunten	3
Prognose begroting 2025 – 2029	5
 Voortgang activiteiten	 6
 Financiële bijstellingen.....	 8
Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit	8
Bijstellingen met resultaat op programma	12
Bijstelling meerjarig neutraal.....	39
Bijstellingen neutraal.....	39
Monitoring bezuinigingen	44
Investeringskredieten.....	50
Leeswijzer.....	56

Uitgangspunten

Renkum,

Aan de raad,

Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2025. Deze Najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2025. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2026. Het beleidsmatige kader voor de Begroting 2026 is vastgelegd in de Perspectiefnota 2025-2029 die u in juni heeft behandeld.

Najaarsnota op hoofdlijnen

In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2025. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen. Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer in de bijlage.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau wordt, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten en lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reele methode gehanteerd. Ten aanzien van loon- en prijscompensatie geldt:
 - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. septembercirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
 - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken o.b.v. overige contracten);
 - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. septembercirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 95.000 (€ 100.000 m.i.v. 2026).
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Beslispunten

Met 'het vaststellen van de najaarsnota' vragen we de raad:

	Onderdeel
1. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake activiteiten in 2025;	Voortgang activiteiten
2. goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2025 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2026-2029;	Financiële bijstellingen; Bijstellingen (meerjarig) neutraal
3. kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien;	Financiële bijstellingen (product 4D Onvoorzien)
4. kennis te nemen van de monitor bezuinigingen;	Monitor bezuinigingen
5. het beschikbaar stellen van nieuwe kredieten, danwel wijziging van kredieten;	Investeringskredieten
6. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2025;	Investeringskredieten
7. het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve onderhoud sportparken;	Zie raadsvoorstel
8. het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve groenrenovatie.	Zie raadsvoorstel

Prognose begroting 2025 – 2029

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Primitieve begroting	239	901	886	1.068	872
Voorjaarsnota 2025	97	-487	-514	-399	-307
Totaal na Voorjaarsnota 2025	336	414	372	669	565
Bijstellingen i.r.t. raadsbesluit	-185	-58	-8	-8	-8
Bijstellingen met resultaat	3.237	2.134	1.136	602	487
MIP Activa	199	152	209	133	107
Bijstellingen neutraal per jaar					
Bijstellingen meerjarig neutraal		91	-66	-25	
Invulling taakstellingen	-78	-109	-11	-8	-8
Najaarsnota 2025	3.174	2.211	1.261	695	579
Meerjarenbegroting na najaarsnota 2025	3.510	2.625	1.632	1.364	1.143

Voortgang activiteiten

01 Samenleving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1A	Herinrichten Renkum voor Elkaar	✓	—	✓	—
Toelichting:					
Hoewel er goede stappen gezet worden bij het herinrichten van Renkum voor Elkaar, kost dit meer tijd dan verwacht. Zo vinden we het belangrijk om partners zo goed mogelijk mee te nemen en het herinrichtingsproces echt samen te doen. Het kost daarbij tijd om samen op één lijn te komen. De planning wordt daarom dat het college in 2025 vast stelt hoe het nieuwe construct eruit komt te zien en dat het nieuwe construct in 2026 geïmplementeerd wordt. Risico bij het nieuwe construct is dat een aantal partners die naar verwachting zullen deelnemen aan het construct momenteel vanuit de brede SPUK/IZA middelen betaald worden. Deze regelingen stoppen na 2026. Er komen nieuwe (financiële) regelingen die SPUK/IZA opvolgen, maar het is nog onduidelijk of de financiële middelen die wij vanuit deze regelingen ontvangen voldoende zullen zijn om de lopende activiteiten te blijven bekostigen. Hier zien we een (financieel) risico.					
1D	Wet integrale suïcidepreventie	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Vanuit het rijk is de beoogde inwerkingtreding verplaatst naar 1 januari 2026.					
1F	Meer anticiperen op uitstroom naar werk door statushouders	—	✓	✓	✓
Toelichting:					
We zetten in op maatwerk om de uitstroom naar werk te bevorderen. Hoewel we al stappen hebben gezet, blijven concrete resultaten voorsnog beperkt door een aantal factoren: personele bezetting taalschool (minder flexibel) en inzet geschikte accountmanager, ontwikkelen van geschikte ondersteuning kost meer tijd. Dankzij de beschikbaarstelling van extra financiële middelen als impuls, is uitvoering van de plannen wel mogelijk.					
1F	Optimaliseren huisvesting statushouders	✓	✓	+	✓
Toelichting:					
Er is voordeel vanwege rijksmiddelen Aanpassing Grote Gezinnen. We hebben daar een SPUK regeling voor,.					

02 Omgeving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2H	Opstellen Warmteprogramma	✓	✓	—	✓
Toelichting:					
In de eerste helft van het jaar is duidelijk geworden dat voor het warmteprogramma een plan-MER moet worden opgesteld. Dit brengt extra kosten met zich mee.					
2H	Opstellen soortenmanagementplan	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Verwacht werd dat de provincie eind 2024 de kaders duidelijk zou maken waaraan een Gelders soortenmanagementplan moet voldoen. Na diverse malen uitstel in de eerste maanden van 2025, is inmiddels duidelijk dat deze kaders niet eerder dan eind 2025 verwacht hoeven te worden. Gezien de provincie de afgelopen jaren al vele malen hun belofte niet is nagekomen op dit dossier, is de verwachting echter dat de kaders nog langer (dan nu aangegeven door de provincie) op zich zullen laten wachten.					
2H	Uitvoeren isolatieprogramma	+	+	+	✓
Toelichting:					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
	Met de derde tranche van de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie zijn de voorwaarden voor de uitvoering verruimd. Hierdoor komen meer bewoners in aanmerking voor subsidie en ondersteuning bij isolatie. Ook is de deadline verschoven naar 31 december 2028 waarop de resultaatsverplichting uit de specifieke uitkering moet zijn behaald. Hierdoor is er meer tijd voor de uitvoering. Bij de tweede en derde tranche zijn bovendien extra middelen beschikbaar gesteld in het kader van de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie.				
20	Financieel kostendekkingsplan groen	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Planning: in het 4e kwartaal 2025 wordt het plan ingediend, met daarin de afgesproken lijn van de perspectiefnota.					

03 Organisatie

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3D	Ontwikkelingen gemeentehuis	+	✓	✓	✓
Toelichting:					
Inhoud: Tijdens de raadsontmoeting in maart 2025 zijn de resultaten gepresenteerd van het onderzoek naar alternatieve huisvesting. Omdat er binnen de gemeente geen kantoorlocaties zijn die voldoen aan onze eisen heeft uw raad ruimte gegeven om voor de ambtelijke organisatie te zoeken naar een tijdelijke kantoorlocatie buiten onze gemeente. In juni en augustus is uw raad hierover geïnformeerd met een raadsbrief. Voor de kantoorlocatie in Arnhem is voor de ambtelijke organisatie een tijdelijke huurovereenkomst gesloten. Het onderzoek naar tijdelijke invulling voor de raadsvergaderingen en publiekscentrum loopt nog. Hierbij wordt uitvoering gegeven aan de aangenomen motie "vergaderlocatie gemeenteraad Renkum" Het noodzakelijk onderhoud aan het gemeentehuis kon beperkt uitgevoerd worden omdat er een einddatum (uiterlijk eind 2026) bekend is waarop het onderhoud is afgestemd.					
3D	Nieuwbouw gemeentewerf	✓	✓	✓	—
Toelichting:					
Inhoud: In het voorjaar is er na een succesvolle aanbesteding voor het ontwerp een architect geselecteerd. Inmiddels is het Voorlopig Ontwerp in de afrondende fase en wordt dat uitgewerkt in de Definitief Ontwerp. Als stikstof (zie risico) geen belemmering is wordt op basis van het Definitief Ontwerp bij de raad het krediet aangevraagd. Risico's: Stikstof: Met de jurisprudentie uit 2024 en het voorbereidingsbesluit stikstofzones van de provincie is er een groot risico dat nieuwbouw op dit moment niet mogelijk is. De aankomend periode wordt hier nader onderzoek naar gedaan.					

Financiële bijstellingen

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Perspectiefnota i.r.t. jaarlaag 2025					
Broedplaatsen	-50	-50			
Toename meldingen Wmo - structurele uitbreiding team Wmo	-36				
Trafo's bijplaatsen	-96				
Investeer in intelligente oversteekplaatsen		-60			
Vrijval t.g.v. algemene reserve		60			
PPN voorstellen uit jaarrekeningresultaat 2024					
Kunstwerken/monumenten	-25	-185			
Nieuwkomers / asielzoekers	-25	-75	-50		
Preventie armoede/welzijnswerk	-10	-90			
Schulden bij jongeren	-5	-25			
Speeltuinen	-30	-85			
Toekomstbestendig groen	-700				
Antidiscriminatie	-10	-10			
Impuls in de kernen, voor ondernemers en fietspompjes/Watertappunten		-140	-70		
Zorgverbinder	-13	-30	-17		
Dekking uit jaarrekeningresultaat 2024	818	640	137		
Raad en raadscommissies					
Referendumcommissie	-3	-3	-3	-3	-3
Resultaatbesteding jaarrekening 2024 (overloopposten)					
3D Vrijval verliesvoorziening	-530				
Veentjesbrug					
2A Resultaat faciliterend project	-70				
1E Natuurbrandpreventie en -mitigatie		-60			
1F Spreidingswet	-36				
2A Register Externe veiligheidsrisico's	-10				
1C Regeling MEOZ: Afrekening energie zwembad Doelum	-28				
Overloopposten jaarrekening 2024	674	60			
Stelpost onvoorzien					
Ophogen stelpost onvoorzien cf Financiele verordening		-5	-5	-5	-5

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal	-185	-58	-8	-8	-8

Amendementen Perspectiefnota 2025-2029

Bij het vaststellen van de Perspectiefnota 2025-2029 heeft u besloten in te stemmen met de ontwikkelingen voor 2025 en de financiële consequenties daarvan te verwerken in de Begroting 2025. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

- Toename meldingen Wmo - structurele uitbreiding team Wmo
- Trafo's bijplaatsen
- Broedplaatsen

Daarnaast is het volgende amendement verwerkt: Investeer in intelligente oversteekplaatsen

Voorstellen uit jaarrekeningresultaat 2024 ('impulsen')

De Jaarstukken 2024 sloten met een voordelig resultaat van € 2,4 miljoen. Hiervan is € 734.000 van het resultaat bestemd conform het hoofdstuk Resultaatbestemming- en besteding in de Jaarstukken 2024. Bij de Perspectiefnota 2025-2029 is besloten om € 1.595.000 van het restant resultaat te gebruiken om een impuls te geven aan onze samenleving en onze inwoners. In samenwerking tussen gemeenteraad en college zijn voorstellen gedaan voor onderwerpen die in aanmerking komen voor een impuls.

De raad heeft bij het vaststellen van de Perspectiefnota 2025-2029 reeds ingestemd met de volgende voorstellen, waarbij dekking plaatsvindt uit het positieve jaarrekeningsaldo uit 2024. In deze najaarsnota geven we, zover mogelijk, een concrete uitwerking bij deze voorstellen. In de Jaarstukken 2025 informeren we de raad over de (tussentijdse) voortgang hiervan. Verder worden de voorstellen uitgewerkt in de Begroting 2026, onder de specifieke activiteiten. De raad wordt vervolgens over de voortgang in de Najaarsnota 2026 en Jaarstukken 2026 geïnformeerd.

- Kunstwerken/monumenten

Met het vaststellen van de jaarrekening 2024 heeft uw raad een bedrag van 210.000 beschikbaar gesteld voor het onderhoud van Airbornemonumenten en kunstwerken in de openbare ruimte. In 2025 zijn hiervan het Airborne monument in Heelsum, de Britse telefooncel en het Memorial bankje in Wolfheze opgeknapt. Op basis van een inventarisatie wordt in plan gemaakt voor het onderhoud van de overige objecten.

- Nieuwkomers/asielzoekers

Renkum neemt haar verantwoordelijkheid om nieuwkomers/asielzoekers op te vangen. Wij houden ons aan de afspraken die wij in Gelderland hebben gemaakt rondom opvang aantallen. Bij statushouders geldt dat taalachterstand grootste obstakel is bij vinden en houden van werk. Ook werkgevers hebben behoefte aan (taal)ondersteuning om anderstalige werknemers een kans te bieden op de arbeidsmarkt. We starten/zijn gestart met diverse projecten samen met de regio FoodValley om integratie, werk en (taal)scholing te combineren.

- Preventie armoede/welzijnswerk

Preventie van armoede en schulden is een doel waar we aan werken door o.a. vroegsignalering schulden en minimaregelingen. Met de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde middelen van € 100.000 geven we hier een extra impuls aan door het welzijnswerk te versterken met activiteiten waar inwoners elkaar ontmoeten. Bijvoorbeeld door het ondersteunen van het Buurtklusbedrijf. We gaan ervaringsdeskundigheid inzetten en onderzoeken de beste manier hiervoor.

- Schulden bij jongeren

Jongeren boven de 18 jaar komen makkelijker in financiële problemen (bijvoorbeeld door achteraf betalingsdiensten). Als daardoor schulden ontstaan, heeft dat vaak gevolgen voor hun toekomst. De stress die ze hebben van geldzorgen belemmert hun ontwikkeling. Daardoor hebben ze een lastige start in hun leven als volwassene. We vinden het belangrijk om jongeren perspectief te bieden op een schuldenvrije toekomst. Daarom gaan we een aanpak op maat bieden aan jongeren met de daarvoor door de gemeenteraad beschikbare middelen van € 30.000.

- Speeltuinen

'We zijn bezig met het opstellen van een beheerplan op voor de speellocaties. Dit gaat over het structureel beheer én veilig houden van al onze speellocaties. Er zijn onvoldoende financiële middelen voor het beheer en onderhoud van al onze speellocaties waardoor in de afgelopen jaren onderhoudsachterstanden zijn ontstaan.

Om een deel van de achterstanden weg te werken heeft u een incidenteel bedrag van € 115.000 beschikbaar gesteld. Voor de besteding van het bedrag is een plan gemaakt waarbij wij o.a. ondergronden vernieuwen en speeltoestellen opnieuw 'conserveren'. Veiligheidsaspecten, afschrijvingstermijn van toestellen, gebruik en speelwaarde van de toestellen zijn hierbij van belang. Gezien onze huidige werkzaamheden en op basis van offertes van leveranciers wordt in 2025 een bedrag van € 30.000 ingezet. Voor de verdere uitvoering van het plan zetten wij het resterende bedrag van € 85.000 in 2026 in.

We blijven spelen stimuleren omdat het bijdraagt aan ontwikkeling van kinderen en zorgt voor ontmoeting en sociale cohesie in een buurt. Spelen kan overal. Wij willen daarom anders gaan kijken naar de speelruimte van kinderen. Naast afgebakende speeltuintjes willen wij toe naar inrichting van openbare ruimte als stimulerende en uitdagende omgeving om te spelen. Om dit ook daadwerkelijk vorm te geven zetten we € 20.000 als investering in om te starten met een omslag van "spelen binnen hekjes" naar "spelen kan overal".

- Toekomstbestendig groen

Het gaat om het inlopen van een deel van de achterstanden in het vervangen van groen. Er is extra aandacht voor de groeiplaatsen. Een verbeterde groeiplaats vergroot de overlevingskansen van het groen bij klimaatveranderingen. De eerste prioriteit ligt bij de bomen. In 2025 starten de voorbereidingen en in de loop van de komende drie jaar zullen de concrete maatregelen uitgevoerd worden.

- Anti-discriminatie

Gemeente Renkum heeft de activiteiten die voortvloeien uit de wettelijke verplichtingen op het gebied van anti-discriminatie belegd bij Vizier. Vizier levert hiervoor voorlichting en toegankelijkheid tot het meldpunt, onafhankelijke bijstand aan melders, evaluatie en nazorg en signalering, monitoring en rapportage. Vizier heeft aangegeven de werkzaamheden niet uit te kunnen voeren na de bezuinigingsronde. De € 20.000 is bedoeld voor 2025 en 2026 zodat Vizier de werkzaamheden voort kan zetten. De Rijksoverheid is voornemens de wetgeving te wijzigen,

waardoor de anti-discriminatievoorziening vanaf 2027 niet meer bij gemeenten ligt maar landelijk wordt ingericht.

- Impuls aanpak hoarding problematiek (m.b.v. zorgverbinder)

In toenemende mate is hoarding (verzameldrang/verzamelstoornis) een probleem. In extreme mate kan hoarding problematiek leiden tot overlast en hygiëne- en veiligheidsrisico's. In de komende twee jaar wordt een aanpak ontwikkeld met als doel overlast en hygiëne- en veiligheidsrisico's verkleinen.

- Impuls in de kernen + Impuls voor ondernemers + Fietspompjes/Watertappunten

Naast het lopende traject 'centrumregie' kunnen we nu een impuls geven in de kernen. Voor Centrum Renkum richten we ons op de aanpak van het Dorpsplein. Voor Oosterbeek gaan we uit van het vastgestelde ambitiedocument Oosterbeek en wordt bekeken welke impuls het beste kan worden uitgevoerd.

Samen met het economisch platform pakken we het onderwerp fietspompen en watertappunten op.

Bijstellingen met resultaat op programma

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven (inclusief de bijstellingen voor de kapitaallasten investeringen). Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde.

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
1A Collectieve voorzieningen	2				
1B Onderwijs	310	-26	-14	-37	-70
1C Sport en bewegen	92				
1D Gezondheid	102	-7	-8	-8	-9
1E Zorg en Veiligheid	109	-20	-21	-21	-21
1F Integratie en participatie nieuwkomers	-87				
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-140	-1.454	-1.434	-100	-100
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-226	-316	-48	37	37
1I Minima	37				
1J Inkomensvoorziening	6	-30	19	18	23
Totaal	204	-1.852	-1.505	-110	-139

Per product volgt een toelichting.

1A Collectieve voorzieningen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Dorpendeal Wolfheze Subsidie provincie	87	141	99		
Dorpendeal Wolfheze uitgaven	-87	-141	-99		
Subsidie collectieve voorziening	55				
Subsidie collectieve voorziening lasten	-55				
MIP Activa	2				
Totaal resultaat	2	0	0	0	0

Dorpendeal Wolfheze

Een belangrijk onderdeel van de door de raad vastgestelde dorps- en gebiedsvisie is het versterken van de leefbaarheid door de huidige voorzieningen te behouden en de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten uit te breiden. Ook leeft de wens, zowel vanuit bewoners als Pro Persona, om de integratie tussen de zorg en het dorp verder te versterken door middel van een multifunctioneel centrum op het terrein en bij voorkeur in het toekomstige 'hart' van het gebied.

Hiervoor is een groep bewoners aan de slag gegaan met het uitwerken van een plan voor een ontmoetingsplek in de vorm van het 'Dorpshuis.' Om dit idee daadwerkelijk vorm te geven is met

de provincie een zgn. Dorpendeal gesloten en een subsidie verkregen (€326.920) die gefaseerd wordt uitgekeerd en wordt benut voor onder meer het verbouwen van een bestaand pand op het Pro Persona terrein, inhuren van een dorpsverbinder en het organiseren van activiteiten.

Collectieve voorziening

We krijgen € 55.000 IZA-middelen van de centrumgemeente Arnhem om lokaal ontmoetingsaanbod te bekostigen. We verstekken deze gelden in de vorm van subsidie aan een ontmoetingspartner.

1B Onderwijs	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Aanpassing verdeelsleutel leerplicht			21	21	21
Actualisatie investering Paasberg (oud deel)			18	20	-1
Actualisatie investering Prinses Beatrix dependance			30	44	35
Actualisatie investering Prinses Beatrix hoofdloc.		-5	48	69	11
Businessplan Marlijn Marienborn		-20			
Opvoering investering IHP Marlijn/Marienborn			-17	-87	-139
Septemercirculaire gemeentefonds 2025		-26	-26	-26	-26
MIP Activa	310	2	2	2	2
Saldo van lasten en baten	310	-49	76	42	-98
Mutatie reserve					
Actualisatie IHP prijspeil 2025		24	-90	-78	28
Totaal resultaat	310	-26	-14	-37	-70

Aanpassing verdeelsleutel leerplicht

Gemeenten in Centraal Gelderland betalen samen voor het Regionaal Bureau Leerlingenzaken. De manier waarop die kosten verdeeld worden is aangepast voor 2027 t/m 2030. Voor onze gemeente betekent dat een voordeel van €21.000.

Actualisatie IHP2021

Schematisch de aanpassingen qua IHP inclusief 2030 en 2031;

1B Onderwijs	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Actualisatie investering Paasberg (oud deel)		18	20	-1	-16	-16
Actualisatie investering Prinses Beatrix dependance		30	44	35	13	-3
Actualisatie investering Prinses Beatrix hoofdloc.	-5	48	69	11	-37	-37
Businessplan Marlijn Marienborn	-20					
Opvoering investering IHP Marlijn/Marienborn		-17	-87	-139	-283	-389
Totaal najaarsnota 1B exclusief reserve	-25	79	46	-94	-323	-445
Mutatie reserve onderwijshuisvesting 1B	24	-90	-78	28	210	213
Totaal najaarsnota 4C (dekking I&p)*	1	10	33	66	114	140
Saldo najaarsnota (inclusief afronding)	0	0	0	0	0	-92

*Zie programma 4

Van 2026 tot en met 2031 betalen we de kosten uit de reserve voor onderwijshuisvesting. Vanaf 2031 is die reserve niet meer genoeg en moeten we extra geld in de begroting reserveren. In het overzicht is nieuwbouw voor De Marlijn en De Mariënborn meegenomen. Voor andere scholen volgen we nog steeds de afspraken uit het IHP van 2021. Voor projecten die nog moeten starten, zijn de kosten aangepast naar het prijsniveau van 2025. Daardoor worden de investeringen hoger en nemen de jaarlijkse lasten toe.

School	Renoveren	Plan 2021 €2.600 m2		Actualisatie 2025 €3.428 m2	
		Investering	KL* vanaf	Investering	KL* vanaf
Prinses Beatrix hoofdlocatie	Ja	1.804	2025	2.378	2028
Prinses Beatrix dependance	Ja	595	2025	784	2030
Paasberg (oud deel)	Ja	560	2025	739	2029
Marlijn EN Marienborn	Nee	6.599	2029	8.700	2030
VSO Vierbeek	Nee	5.980	2037	7.884	2039
Dorenweerd College	Ja	11.375	2037	14.998	2039
Airborneschool	Nee	2.483	2041	3.274	2043

*Afschrijving + rente

De uitgangspunten zijn:

- De keuzes uit het IHP2021 blijven hetzelfde.
- Omdat projecten later starten, schuiven de investeringen door naar latere jaren.
- Daardoor vallen eerder geplande kapitaallasten tijdelijk vrij.
- Tijdens de bouw is rekening gehouden met rente.
- De reserve is niet bedoeld voor jaarlijkse lasten, maar is wel gegroeid door uitstel van investeringen. Omdat investeringen nu later worden gedaan loopt deze reserve leeg en zorgt voor een gelijkmatiger verloop van de lasten.
- Er blijft ongeveer €200.000 over in de reserve, dat vanaf 2031 gebruikt kan worden. Maar dan is er geen buffer meer voor tegenvallers in de eerste jaren.

Let op: in deze planning is nog geen rekening gehouden met een mogelijke realisatie van de Prinses Beatrixschool op de Albert Schweitzerlocatie.

De investeringsbedragen zijn aangepast naar het prijsniveau van 2025, volgens de VNG-normbedragen. Die normbedragen veranderen elk jaar, dus ook de investeringsbedragen moeten jaarlijks worden aangepast.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Overheidsbrede Dienstverlening

De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentralisatie-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen.

Hiervoor is vanaf 2026 een structurele bijdrage van € 15,4 miljoen beschikbaar.

Met deze decentralisatie-uitkering kunnen gemeenten, vanuit hun regierol, lokaal bepalen waar en welke vorm van ondersteuning het meest passend is. De verdeling van de middelen over gemeenten is gebaseerd op het aantal inwoners en het aantal lager opgeleiden in gemeenten.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 met € 278.000 verlaagd. De overige verschillen hebben te maken met actualisatie van investeringen met betrekking tot fasering.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Combinatiefuncties sport en bewegen		-47			
Proceskosten MFC Doelum	-38				
Voorziening sportparken converteren naar reserve	110	117	117	117	117
MIP Activa	92				
Saldo van lasten en baten	163	71	118	118	118
Mutatie reserve					
Combinatiefuncties sport en bewegen		47			
Proceskosten MFC Doelum	38				
Voorziening sportparken converteren naar reserve	-110	-117	-117	-117	-117
Totaal resultaat	92	0	0	0	0

Combinatiefuncties sport en bewegen

Binnen de kaders van onze sport- en beweegvisie geven buurtsportcoaches uit ons Sport- en Beweegteam uitvoering aan een jaarlijks sport- en beweegprogramma.

Voor deze inzet hebben wij met de Gelderse Sport Federatie een subsidierelatie waarvoor in 2026 een bedrag van € 248.000 voorzien is, wat voor € 47.000 gedekt wordt uit de reserve algemene uitkering.

Proceskosten MFC Doelum

De afhandeling van de zwembadproblematiek is nog niet afgerond. De verwachting is dat er nog kosten gemaakt moeten worden voor juridische ondersteuning.

Omzetten stortingen voorziening sportparken

Bij de inzet van een egalisatievoorziening stelt het BBV een recent beheerplan als eis. Het onderhoudsplan sportparken is niet actueel vanwege de voorgenomen verzelfstandiging.

Om deze reden zetten we de voorziening onderhoud sportparken om naar een bestemmingsreserve. We volgen hierbij tevens de aanbeveling van de accountant.

We verzoeken u in te stemmen met de nieuw in te stellen bestemmingsreserve onderhoud sportparken.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

1D Gezondheid	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Eikenprocessierups	30	25	25	25	25
Jeugdgezondheidszorg	-18	-18	-18	-18	-18
Resultaat 2024 VGGM	94				
Septembercirculaire gemeentefonds 2025	-3	-14	-14	-15	-15
Totaal resultaat	102	-7	-8	-8	-9

Eikenprocessierups (EPR)

Het aantal nesten van de EPR fluctueert jaarlijks sterk en per regio in Nederland. In de gemeente Renkum zijn dit jaar 39 nesten aangetroffen. Op dit moment vindt er nog een 100% controle plaats. Verwacht wordt dat circa de helft van het beschikbaar budget over blijft en niet ingezet wordt voor de bestrijding. Het voorstel is om deze in te zetten voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop.

Jeugdgezondheidszorg

De huisvestingskosten van het consultatiebureau in Renkum zijn met 12.000 gestegen t.o.v. 2024. Samen met enige andere maatwerkaanpassingen leidt dat tot € 18.000.

Resultaat 2024 VGGM

De afwikkeling 2024 valt voordelig uit.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Rijksvaccinatieprogramma € 3.400 incidenteel vcor 2025

Per 1 januari 2025 worden er op advies van de Gezondheidsraad verschillende wijzigingen aangebracht in het vaccinatieschema van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). De kosten voor gemeenten stijgen in de gehele periode 2025 tot en met 2029 in totaal met € 2,3 miljoen. Dit bedrag wordt voor de hele periode in één keer in 2025 aan de algemene uitkering toegevoegd.

Wet integrale suïcidepreventie (structureel vanaf 2026)

Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidepreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Hiertoe wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10 miljoen beschikbaar gesteld.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Septembercirculaire gemeentefonds 2025		-2	-3	-3	-3
Veilig Thuis		-18	-18	-18	-18
Veiligheid	17				
Zorgverbinder	79				
Zorgverbinders (inzet voordeel)	-29				
MIP Activa	42				
Totaal resultaat	109	-20	-21	-21	-21

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Toezicht gastouderopvang

De Eerste Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel om de kwaliteit van gastouderopvang beter te waarborgen. De nieuwe kwaliteitseisen gaan gelden vanaf 1 juli 2026. De wetswijziging leidt tot meerkosten voor toezicht en handhaving op de gastouderopvang.

Veilig Thuis

De concept begroting leidt tot een stijging van €232.000 naar €256.000 die voor afgerond € 6.000 toegerekend wordt aan loon- en prijscompensatie.

De belangrijkste oorzaak van de stijging is de toename in formatie van afgerond 68 naar 75 fte.

Veiligheid

Een deel van het resultaat 2024 van de VGGM met betrekking tot de brandweer en bevolkingszorg wordt teruggegeven aan de gemeenten.

Voordeel zorgverbinder

Dankzij een goedgekeurde subsidieaanvraag voor de inzet van een zorgverbinder, waarvan de kosten al het formatiebudget zitten, is extra ruimte ontstaan van € 79.000.

Als aanvulling op de impuls hoarding voor schoonmaakkosten van vervuilde woningen wordt €15.000 ingezet. Daarnaast wordt €10.000 benut voor advocaatkosten die volgen uit lopende casuïstiek en €4.000 voor een inwonerspanel gericht op veiligheid, ten behoeve van het opstellen van het integraal veiligheidsplan voor 2027-2030.

Resterend voordeel van € 50.000 wordt ingezet bij team zorg om achterstanden een wachtlijsten weg te werken (zie product 3C).

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

1F Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Afrekening Tussenvoorziening t.b.v. huisvesting statushouders	-15				
Septemercirculaire gemeentefonds 2025	-36				
Woningaanpassing grote gezinnen	55				
Saldo van lasten en baten	4				
Mutatie reserve					
Reserve Integratie	-91				
Totaal resultaat	-87	0	0	0	0

Afrekening Tussenvoorziening t.b.v. huisvesting statushouders

De tussenvoorziening stopt medio 2025. De hiervoor aanwezige specifieke uitkering is in 2025 volledig benut en blijkt onvoldoende om de volledige kosten te dekken. Reden hiervoor is dat de tussenvoorziening langer in gebruik is geweest dan gepland.

Septemercirculaire gemeentefonds 2025

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente.

Woningaanpassing grote gezinnen

Aanvragen voor SPUK huisvesting grote gezinnen vergunninghouders zijn gehonoreerd tot een bedrag van afgerond € 91.000 die we zowel als uitgaaf en inkomst begroten. Van de € 75.000 die eerder is begroot kan een groot gedeelte vrijvallen.

Mutatie reserve

Gebaseerd op het dictum van de reserve wordt dit bedrag in de reserve gestort.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Meicirculaire 2025	-40	-1.354	-1.334		
PGB jeugdzorg	-100	-100	-100	-100	-100
Totaal resultaat	-140	-1.454	-1.434	-100	-100

Meicirculaire 2025

Het Rijk heeft n.a.v. de commissie van Ark incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor 2025 t/m 2027 voor de jeugdzorg. In bovenstaande tabel wordt weergegeven hoe deze extra middelen worden verwerkt in het jeugdhulpbudget. De middelen "dempen" grotendeels de eerder door het Rijk opgelegde bezuinigingen vanuit de hervormingsagenda. De bezuinigingsopgaven zijn hiermee dus minder groot geworden. Voor 2028 e.v. blijft de gehele bezuinigingsopgave staan.

PGB jeugdzorg

De sociale verzekeringsbank (SVB) keert persoonsgebonden budgetten (PGB's) namens ons uit. Wij geven hiervoor voorschotten aan de SVB. Op basis van prognoses van de SVB, schatten we in structureel geld bij te moeten ramen om de voorschotten te kunnen betalen. Na afloop van een kalenderjaar volgt de daadwerkelijke afrekening op basis van de voorschotten en de werkelijk gemaakte kosten.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Beschermd Wonen	150	906	-145	-1.021	527
Eigen bijdrage WMO	65	65	65	65	65
Meicirculaire 2025	-60	-515	-54	-54	-54
Septemercirculaire gemeentefonds 2025	-75	-79	-84	1	2
Vervoerskosten	84	25	25	25	25
Woonvoorziening	-240				
Saldo van lasten en baten	-76	402	-193	-984	564
Mutatie reserve					
Beschermd Wonen	-150	-718	145	1.021	-527
Totaal resultaat	-226	-316	-48	37	37

Beschermd wonen

Het Rijk heeft de invoering van het objectief verdeelmodel uitgesteld naar 2027, dit vanwege de val van het kabinet. Het objectief verdeelmodel is voorwaardelijk voor de decentralisatie van beschermd wonen, waardoor deze ook is uitgesteld naar 2027. De begrote inkomsten en uitgaven schuiven met één jaar op in de tijd (2026 wordt 2027 etc.).

In het kader van de decentralisatie is er een bestemmingsreserve beschermd wonen gevormd t/m 2029. Deze reserve is bedoeld ter dekking van de investering in de sociale basis ten behoeve van de transitie naar beschermd thuis en ter dekking van overschrijdingen op (zorg)kosten in het kader van beschermd wonen als gevolg van de regionale solidariteitsafspraken. De financiële risico's zijn de eerste drie jaren van de decentralisatie het grootst.

Het verzoek aan de raad is om de reserve beschermd wonen te behouden t/m 2030 en in de toekomst mogelijke resterende middelen toe te voegen aan de reserve beschermd wonen zodat, zoals eerder beschreven, eventuele tekorten en (extra) investeringen kunnen worden bekostigd.

Vanwege het uitstel van het objectief verdeelmodel zijn er nieuwe regionale financiële afspraken gemaakt voor 2026. Het betreft de ambulantiseringmiddelen en secundaire kosten. Deze bedragen zijn geïndexeerd en herijkt. Van deze middelen wordt in eerste instantie formatie gedekt. De resterende middelen (€78.710) worden toegevoegd aan de reserve beschermd wonen.

Eigen bijdrage Wmo

Voor Wmo-maatwerkvoorzieningen betalen inwoners een eigen bijdrage. Zoals ook gemeld in de Voorjaarsnota 2025 neemt het aantal meldingen voor maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo toe. Hiermee neemt ook de te innen eigen bijdrage toe en kunnen we een voordeel melden van € 65.000.

Meicirculaire 2025

In de meicirculaire heeft het Rijk incidenteel in 2026 extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitstel vervanging abonnementstarief Wmo, € 441.000, de Wmo hulpmiddelen € 20.000 en vanaf 2025 structureel voor het impulsbudget sociale infrastructuur € 60.000 en de volgende jaren € 54.000. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar de Raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2025 d.d. 4 juni 2025.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Participatie (IU)

In de periode 2025-2027 wordt in totaal ruim € 110 miljoen beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Uit onderzoek blijkt dat de loonwaardesystematiek die hier nu voor wordt gebruikt, veelal leidt tot een overschatting van de loonwaarde en daarmee tot een te lage vaststelling van de LKS.

In de Tweede Kamerbrief 'Voortgang sociaal ontwikkelbedrijven en beschut werk' is aangekondigd dat voor werknemers met een indicatie beschut werk een forfaitaire loonkostensubsidie (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) zal worden ingevoerd. De hoogte van de forfaitaire LKS wordt vastgesteld op 68%. Dit is zo'n 11%-punt hoger dan het huidige gemiddelde LKS-percentage. Het kabinet heeft hiertoe bij Voorjaarsnota 2025 € 34,3 miljoen (2025) oplopend naar € 90,1 miljoen structureel (vanaf 2048) vrij gemaakt. De oploop is het gevolg van de geraamde toename van het aantal beschut werkers.

Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschut werk via de IU Participatie. Na de inwerkingtreding van de wijziging zullen de extra middelen onderdeel worden van het budget voor de bijstand en loonkostensubsidies.

Vervoerskosten

De eindafrekening 2024 van het BVO DRAN levert een incidenteel voordeel op van € 59.000. Het budget voor het openbaar vervoer van schoolkinderen laat de afgelopen jaren een onderschrijding zien. De verwachting voor de komende jaren is dat deze uitgaven zullen toenemen. Ondanks de verwachte toename zien wij de mogelijkheid om dit budget met € 25.000 structureel te verlagen.

Woonvoorzieningen

Inwoners kunnen moeilijker doorstromen binnen de woningmarkt, maar wonen wel steeds langer thuis. Er is een tekort aan passende woningen, waardoor steeds meer woningen passend moeten worden gemaakt. We zien dat het aantal meldingen voor woonvoorzieningen (woningaanpassingen) toeneemt. We melden een nadeel van € 240.000. Hierbij is al rekening gehouden met een eventuele bijdrage van het Ministerie van VWS en de woningbouwvereniging. Indien de verwachte bijdrage van deze partijen lager uitvalt dan verwacht dan zullen wij dit melden bij de Jaarrekening 2025.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
BUIG Rijksbudget en uitgaven	144	144	144	144	144
ESF gelden	-85				
Meicirculaire 2025	-210	-120	-120	-124	-120
Re-integratie	50				
Septembecirculaire gemeentefonds 2025	-23	-54	-6	-2	-2
WSW	15				
Saldo van lasten en baten	-109	-30	19	18	23
Mutatie reserve					
ESF gelden	115				
Totaal resultaat	6	-30	19	18	23

Inkomensvoorziening verstrekkingen (bijstandsuitkeringen)

Inmiddels is het definitieve Rijksbudget 2025 voor de BUIG bekend. Dit betekent een voordeel van € 1.104.301. Hier tegenover staat dat de verwachte uitgaven voor dit jaar ook hoger uitvallen dan begroot. Dit levert een nadeel op van € 960.323. Per saldo resteert dan een voordeel van € 143.978.

Europees Sociaal Fonds (ESF gelden)

Bij de jaarrekening 2024 hebben we € 115.000 van de ontvangen ESF gelden bestemd voor het project bestandsscreening op voorliggende voorzieningen. De verwachte totale uitgaven voor dit project bedraagt € 85.000. Hierdoor laten we een bedrag van € 30.000 vrijvallen.

Meicirculaire 2025

In de meicirculaire heeft het Rijk dit jaar incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor IBO Problematische schulden, € 28.000, de Alleenverdienersproblematiek € 42.000 en structureel voor de Participatie € 139.000 (2025) en voor volgende jaren € 120.000. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar de Raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2025 d.d. 4 juni 2025.

Re-integratie

Het Rijk stelt vanaf 2025 voor 10 jaar impulsbudget beschikbaar voor het toekomstbestendig maken van sociaal ontwikkelbedrijven zoals voorheen Permar. Wij zetten dit budget vanaf 2026 in om de benodigde inzet te kunnen gaan leveren in het regionaal werkcentrum en de Wet van school naar Duurzaam werk. Dit budget kan in 2025 incidenteel vrijvallen.

Septembecirculaire gemeentefonds 2025

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Er wordt € 55,5 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2025-2030 ten behoeve van de implementatie van deze wet. Deze € 55,5 miljoen is inclusief een bijdrage voor de regeling Verrekenen. De bijdrage voor de regeling Verrekenen start in 2026 met € 500.000. Vanaf 2027 gaat het om een structurele bijdrage van € 1 miljoen per jaar. Er wordt € 600.000 beschikbaar gesteld in 2025 en € 1 miljoen in 2026 en 2027 ten behoeve van het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren. De ontvangen middelen worden bij de uitgaven op een andere wijze verdeeld over de jaren dan via het gemeentefonds zijn ontvangen.

WSW

Van de Belastingdienst hebben we de definitieve afrekening voor de tegemoetkomingen uit de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl) ontvangen. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 15.000. Deze regeling vervalt in 2026.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-366	-8	-5	-4	10
2B Wonen	96	-20	-20	-20	-20
2D Omgevingsvergunning	-200				
2E Verkeer	56	5	-19	-20	-20
2G Milieu en duurzaamheid	1				
2H Energie en klimaat		-1.084			
2J Ondernemen en bedrijvigheid	1				
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	11	-2	-7	-7	-7
2M Water en riolering	-110	25	13	13	27
2N Afvalverwijdering en -verwerking	10			38	38
2O Groenonderhoud	-16	-26	-26	-26	-26
2P Wegen, straten en pleinen	394	118	206	148	120
Totaal	-122	-990	142	122	123

Per product volgt een toelichting.

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Actualisatie begroting omgevingswet	43	-27	2		-11
Meicirculaire 2025	-330				
Septembercirculaire gemeentefonds 2025	-7	-8	-5	-4	
Verliesvoorziening gebiedsontwikkelingen gemeente in voorbereiding	-30				
MIP Activa	3				
Saldo van lasten en baten	-320	-34	-3	-4	-11
Mutatie reserve					
Actualisatie begroting omgevingswet	-43	27	-2		21
Meicirculaire 2025	-3				
Totaal resultaat	-366	-8	-5	-4	10

Omgevingswet

De gemeente bereid zich voor op de transformatie van bestemmingsplannen naar één omgevingsplan. Echter het ontbreekt nog aan ambtelijke capaciteit om over te gaan tot de realisatie van het nieuwe omgevingsplan, waar de kosten grotendeels op gebaseerd zijn. De uitgaven schuiven daardoor deels door naar 2026.

Meicirculaire 2025

In de meicirculaire 2025 zijn middelen ontvangen met betrekking de bommenregeling.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Versterking omgevingsveiligheidsdiensten

De VNG, namens de gemeenten, en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zijn overeengekomen dat bepaalde taken van het vervolg op de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) door gemeenten worden uitgevoerd. Het gaat om wettelijke taken op het terrein van de omgevingsveiligheid.

Register Externe Veiligheidsrisico's

Het ministerie van IenW is met medeoverheden verantwoordelijk voor het beheer van het REV.

'Bouwgrondexploitatie'

Verliesvoorziening gebiedsontwikkelingen gemeente in voorbereiding

De gemeente heeft acht projecten in voorbereiding waarvan zij de gronden in eigendom heeft. Deze voorbereiding bestaat uit onderzoeken, het afwegen van omgevingsaspecten en het invullen van het stedenbouwkundige plan met programma en grondgebruik. Dit zijn de zogenaamde 'planontwikkelingskosten', ook bekend als immaterieel vast actief (IMVA). Voor deze werkzaamheden worden voorbereidingskredieten aangevraagd en door de raad ter beschikking gesteld. Als onderdeel van het risicomanagement mogen deze voorbereidingskosten voor maximaal 5 jaar worden geactiveerd. Voor kosten die ouder zijn dan 5 jaar geldt dat deze moeten worden afgewaardeerd of waarvoor een verliesvoorziening voor moet worden getroffen. Van drie projecten is hier sprake van.

Hier wordt een verliesvoorziening voor getroffen voor een totaal bedrag van, afgerond, € 30.000.

2B Wonen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
MIP Activa	96	-20	-20	-20	-20
Totaal resultaat	96	-20	-20	-20	-20

MIP Activa

Dit betreft hogere kapitaallasten van € 20.000 voor het beschikbaar stellen van € 1.00.000 voor starters-leningen. Tegenover deze kapitaallasten is er sprake van een rentevoordeel bij de algemene dekkingsmiddelen voor de ontvangen rente van de uitgezette leningen.

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

2D Omgevingsvergunning	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Leges bouwvergunning	-200				
Totaal resultaat	-200	0	0	0	0

Bouw-, woning en welstandstoezicht

In 2025 komen er naar verwachting veel minder leges binnen dan vooraf was begroot. Door rechterlijke uitspraken op het gebied van stikstof en de regels vanuit de provincie (voorbereidingsbesluit) zullen er in 2025 veel minder "grote" aanvragen worden aangevraagd/verleend. Misschien wordt dit jaar nog wel de vergunning voor de spoorwegonderdoorgang verleend. Maar omdat dit nog niet zeker is, is daar nog geen rekening mee gehouden.

2E Verkeer	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
2E MUP (GVVP)	-10				
2E Verkeerslichten, zuilen en borden			-1	-1	-1
MIP Activa	56	5	-18	-19	-19
Saldo van lasten en baten	46	5	-19	-20	-20
Mutatie reserve					
2E MUP (GVVP)	10				
Totaal resultaat	56	5	-19	-20	-20

MUP (GVVP)

Elektrisch deelvervoer

MIP Activa

In 2025 worden twee verkeersregelininstallaties door de provincie Gelderland vervangen. Volgens de algemeen geldende 'potentheorie' is voor zowel de aanschaf als het beheer van deze regelingen een bijdrage vanuit Renkum verplicht. Hiervoor is eerder een globaal overzicht aangeleverd maar dit kan pas definitief worden als de regelingen daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Deze eindafrekening vindt eind 2026 plaats.

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

2H Energie en klimaat	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Septembercirculaire gemeentefonds 2025		-1.084			
Totaal resultaat		-1.084	0	0	0

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 wordt een totaalbedrag van ruim € 666 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Hiervan wordt € 30,5 miljoen in een volgende circulaire verdeeld op basis van een in overleg met de VNG nog vast te stellen verdeelsleutel. **De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030, maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald. In onze begroting is voor een deel al rekening gehouden met deze ontvangsten.**

Deze decentralisatie-uitkering bestaat uit basisfinanciering en planfinanciering. Alle gemeenten ontvangen basisfinanciering ten behoeve van de vergroting van hun capaciteit (bemensing) voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Daarnaast zijn aanvullend middelen beschikbaar voor gemeenten die in 2024 of 2025 planfinanciering hebben aangevraagd voor bijvoorbeeld het instellen van een zero emissie-zone, het aanleggen van zonneweiden of windparken en het aardgasvrij maken van woningen. Gemeenten aan wie in 2024 of 2025 planfinanciering is toegezegd, kunnen op deze middelen rekenen tot het plan is afgerond (mits dit voor 2030 is) of de maximale termijn voor de planfinanciering is bereikt (tot 2030). Na afronding van deze plannen (mits dit voor 2030 is) worden deze planfinancieringsmiddelen herverdeeld over gemeenten zodat aanvullende plannen gefinancierd kunnen worden.

2M Water en riolering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
2M A Vrijvervalriolering	-68	-25			
2M B Electromechanisch	26				
2M E Randvoorzieningen	58	-50			
2M H Hemelwatervoorzieningen	25				
2M Mutatie voorziening GRP	-591	57	-19	9	10
2M Riolering	100	-15	-5	-7	-8
Rioolheffing kostendekkendheid	-110	24	11	12	26
MIP Activa	450	35	25	-1	-1
Totaal resultaat	-110	25	13	13	27

A Vrijvervalriolering

Het totaal aan bijstellingen voor het vrijvervalstelsel bedraagt € 68.000. Bijstellingen van € 10.000 of meer worden hieronder toegelicht.

Werkzaamheden met betrekking tot het reinigen, inspecteren en wortelfrezen worden veelal risicogestuurd uitgevoerd. Op basis van een voorschouw worden de noodzakelijke werkzaamheden bepaald. Op basis van de definitieve diameters, locaties en hoeveelheden wordt een raming voor uitvoering opgesteld. De omvang van de uit te voeren werkzaamheden blijkt voor de jaren 2025 en 2026 groter te zijn dan eerder ingeschat. Daarnaast liggen de prijzen, met name door marktwerking, van de huidige raamcontractant hoger dan van de vorige aannemer. Dit levert in totaal een nadeel op van € 67.500 in 2025 en € 25.000 in 2026. Voor het onderdeel Calamiteiten vrijvervalriolering verwachten we dit jaar een nadeel van € 25.000. Omdat het calamiteiten betreffen zijn deze werkzaamheden lastig vooraf te bepalen. We gebruiken de P&C cyclus om, indien van toepassing, de budgetten bij te stellen. We verwachten meer inkomsten te ontvangen voor het lozen van afvalwater van bedrijven buiten onze gemeentegrenzen die wel op ons stelsel lozen. Dit levert een voordeel op van € 15.000. Het overige deel van de bijstelling op de vrijvervalriolering bedraagt een voordeel van € 10.000.

B Elektromechanisch

Het totaal aan bijstellingen voor dit onderdeel bedraagt € 25.700. Bijstellingen van € 10.000 of meer worden hieronder toegelicht.

Voor het onderhoud van de gemalen is na een periode van 10 jaar een nieuwe raamovereenkomst afgesloten. Voor de mini gemalen blijkt het noodzakelijk om dit jaar een aanvullende onderhoudsronde uit te voeren om de werking te kunnen garanderen. Dit levert een nadeel op van € 12.000. Met betrekking tot het stroomverbruik wordt op basis van de eerste twee kwartalen van dit jaar een voordeel verwacht van € 10.000.

Tevens wordt op basis van de eerste twee kwartalen van dit jaar voor het onderdeel 'Risicogestuurd beheer en onderhoud en calamiteiten' een voordeel verwacht van € 24.000. Deze bijstelling blijft een inschatting aangezien het hier gaat om risicogestuurd beheer. Calamiteiten zijn ondanks kennis, kunde en aandacht mogelijk en niet te voorzien. Het overige deel van de bijstelling op dit onderdeel bedraagt een voordeel van € 3.700.

E Randvoorzieningen

Het totaal aan bijstellingen voor de randvoorzieningen bedraagt € 58.000. Deze bijstelling bestaat uit een tweetal onderdelen. Ten eerste een voordeel van € 8.000 voor het uitvoeren van kleine herstelwerkzaamheden. Op dit moment worden voor de overige maanden van dit jaar geen werkzaamheden meer verwacht wat leidt tot dit voordeel. Als tweede een voordeel van € 50.000 voor het inspecteren van de randvoorzieningen. Deze werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2026.

H Hemelwatervoorzieningen

Het totaal aan bijstellingen voor de hemelwatervoorzieningen bedraagt € 25.000. Deze bijstelling bestaat uit een tweetal onderdelen. Ten eerste een voordeel van € 10.000 dat betrekking heeft op het uitvoeren van regulier onderhoud van de voorzieningen. Op basis van de eerste twee kwartalen van dit jaar is de verwachting dat we hier een voordeel behalen. Als tweede een voordeel van € 15.000 met betrekking tot de renovatie van de voorzieningen. Deze renovatiewerkzaamheden worden risicogestuurd uitgevoerd.

Mutatie voorziening GRP

De mutaties binnen het product 2M water en riolering worden gedoteerd cq onttrokken aan de voorziening GRP.

Riolering

Het totaal van de bijstellingen van riolering bedraagt € 100.000. Bijstellingen van € 10.000 of meer worden hieronder toegelicht.

Op basis van de werkzaamheden die we in de overige maanden van dit jaar willen uitvoeren verwachten we hier minder inhuur voor nodig te hebben. Dit levert een voordeel op van € 52.000. Daarnaast is het (nog) niet gelukt om de vacature van projectleider in te vullen, € 55.000. Het overige deel van de bijstelling bedraagt een nadeel van € 7.000.

Rioolheffing kostendekkendheid

Naast de directe kosten worden ook andere kosten gedekt uit de rioolheffing zoals overhead, kwijscheldingen, btw en straatreiniging. In 2025 is de toegekende formatie en inhuur naar beneden bijgesteld. Dit heeft ook tot gevolg dat er minder overhead wordt toegerekend aan riolering.

De mutaties voor 2026 en verder worden veroorzaakt door hogere kosten straatreiniging, lagere kwijscheldingen en verlaging van de opslagpercentage voor overhead.

MIP Activa

Water en riolering

De bijstelling MIP Activa betreft voornamelijk de herijking van het investeringsplan water en riolering. Investeringsbedragen zijn naar de toekomst doorgeschoven, dit zorgt voor bijstellingen in de kapitaallasten de komende jaren (2025: € 20.000, 2026: € 34.000, 2027: € 25.000, 2028: - € 2.000, 2029: - € 2.000).

Daarnaast is het krediet Diverse locaties HWA 2024 met € 30.000 naar beneden bijgesteld en het krediet Onderzoek aanpak bak Z en bak H met € 35.000 naar beneden bijgesteld en is dit laatste krediet met jaar van ingebruikname van 2025 naar 2026 verschoven.

Rekenrente

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 met € 428.000 verlaagd.

2N Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
2N Afval algemeen	52	-49	-49	-49	-49
2N Mutatie voorziening afvalstoffenheffing	-92	14	14	14	14
2N Vuilophaal en -afvoer	10	33	33	33	33
Afvalstoffenheffing kostendekkendheid	10			38	38
MIP Activa	31	2	2	2	2
Totaal resultaat	10	0	0	38	38

Afval algemeen

Conform de afspraak met ACV in de DVO, is de indexatie voor het jaar 2026 is gesteld op 4,1%. Dit is het percentage zoals in april 2025 door het CBS is gepubliceerd. Daarnaast is bij de bepaling van het nieuwe verwerkingstarief van gft (door de verwerker), gerekend inclusief transport en overlag. Dit had exclusief transport en overslag moeten zijn omdat ACV, en niet de verwerker, deze kosten in rekening brengt.

De in het vooruitzicht gestelde subsidie van Verpact (Single Used Plastics) is per inwoner lager dan vooraf in concept door Verpact met gemeentes is gedeeld. Voorheen is een bedrag van € 3,02 per inwoner gecommuniceerd. Dit subsidiebedrag is verlaagd naar € 2,33 per inwoner.

Vuilophaal en -afvoer

Prullenbakafval

Verpact heeft een subsidie beschikbaar gesteld als vergoeding voor de hoeveelheid verpakkingsmateriaal in openbare prullenbakken. Hoewel het nog niet duidelijk is of deze subsidie structureel aan gemeenten wordt toegekend, is in het jaar 2025 een bedrag van € 30.791 ontvangen. De verwachting is dat dit bedrag ook in 2026 wordt uitgekeerd.

Vergoeding verpakkingsglas

De vergoeding voor ingezamelde glasverpakkingen vanuit Verpact is hoger dan vooraf ingeschat. De hoogte van de vergoeding voor het jaar 2025 is onlangs door Verpact met gemeenten gedeeld.

Mutatie voorziening afvalstoffenheffing

De mutaties binnen het product 2N afval worden gedoteerd cq onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing kostendekkendheid

Naast de directe kosten worden ook andere kosten gedekt uit de rioolheffing zoals overhead, kwijscheldingen, btw en straatreiniging. Voor 2025 wordt dit effect verwerkt via de voorziening afvalstoffenheffing.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

20 Groenonderhoud	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
20 Bomen	6				
20 Groen	700				
20 Plantsoenen en parken onderhoud		-1	-1	-1	-1
20 Plantsoenen en parken overig	-30	-25	-25	-25	-25
20 Wijkbudget					
MIP Activa	14	1			
Saldo van lasten en baten	690	-26	-26	-26	-26
Mutatie reserve					
20 Bomen	-6				
20 Groen	-700				
Totaal resultaat	-16	-26	-26	-26	-26

Bomen

Bomenverordening

In 2025 komt er een wijziging in de bomenverordening. Een deel van de aanpassingen met betrekking tot de beschermwaardige bomen zal in 2026 uitgevoerd worden.

Groen

Uit de jaarrekening 2024 komt dit bedrag vrij om een achterstand in de vervanging van slecht en afgeschreven groen aan te pakken. Dit geld is in de reserve Groenrenovatie gestort, deze reserve is een nog in te stellen reserve door de raad, die bij het aanbieden van de najaarsnota 2025 als beslispunt wordt genomen. De uitvoering van de maatregelen zal in het kostendekkingsplan dat eind 2025 aangeboden wordt verantwoord worden.

Plantsoenen en parken overig

De bestrijding van de Japanse duizendknoop, heeft dit jaar extra middelen nodig. We werken samen met Natuurmonumenten zodat er meer wordt bestreden. Ook is de vrijwilligersgroep uitgebreid met een derde ploeg. Het extra budget is afkomstig van de post voor bestrijding eikenprocessierups (1D Gezondheid). Dit jaar zijn er weinig nesten te bestrijden.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
2P Bladactie	18	18	10	10	10
2P Civiele kunstwerken	30				
2P Overige beheerkosten		-15	-5	-7	-8
2P Straatreiniging, veegvuil en verwerking		-20	-20	-20	-20
2P Telecommunicatie	65	10	10	10	10
2P Wegen, straten en pleinen onderhoud	26				
MIP Activa	285	126	211	155	128
Saldo van lasten en baten	424	118	206	148	120
Mutatie reserve					
2P Civiele kunstwerken	-30				
Totaal resultaat	394	118	206	148	120

Bladactie

In 2025 is het uitvoeren van de 'bladactie' opnieuw aanbesteed. Deze aanbesteding levert een structureel voordeel van €10.000 op. Verder worden deze werkzaamheden gedeelte 'emissieloos' (elektrisch) uitgevoerd. Hiervoor verwachten we van het rijk, in ieder geval voor 2026 en 2027, een jaarlijkse subsidie van €8.000.

Civiele kunstwerken

Het opstellen van het beheerplan Civiele kunstwerken start in het derde kwartaal van 2025 en loopt door in 2026. Hierdoor wordt een gedeelte van het budget (€30.000) naar de reserve projecten geboekt.

Overige beheerkosten

De bijstelling betreft het opzetten van de bouw-app en de programmabeheersing investeringen.

Straatreiniging veegvuil en verwerking

De bijstelling betreft de indexatie van de werkzaamheden die door ACV worden uitgevoerd. Een deel is op te vangen door de stelpost loon- en prijsstijging, de bijstelling die hier genoemd wordt, wordt meegenomen bij de berekening van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Telecommunicatie

Ten opzichte van enkele jaren geleden is de vergunning verlening en toezicht Kabel en leidingen, door de aanstelling van een toezichthouder K&L, geïntensiveerd. Hierdoor worden structureel meer inkomsten gegenereerd door het innen van leges.

Wegen, straten en pleinen onderhoud

Het voor schadegevallen opgenomen budget is in 2025 nog niet aangesproken. Hierdoor kan het budget naar beneden worden bijgesteld.

MIP Activa

Wegen

De bijstelling MIP Activa betreft voornamelijk de herijking van het investeringsplan wegen. Investeringsbedragen zijn naar de toekomst doorgeschoven (2030 e.v.), dit zorgt voor de komende jaren voor incidentele bijstellingen in de kapitaallasten (2025: € 121.000, 2026: € 119.000, 2027: € 206.000, 2028: € 149.000, 2029: € 123.000). Het krediet Airborne/Klein Amerikaweg stond in de voorjaarsnota opgenomen met jaar in gebruikname 2026, dit is verschoven naar 2027.

Civiele kunstwerken

Daarnaast is het jaar van in gebruikname voor de brug Kerkweg aangepast van 2025 naar 2026 en zijn de voetgangersbruggen Fluitersdreef en Berkendreef toegevoegd aan het meerjareninvesteringsplan.

Rekenrente

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 met € 151.000 verlaagd.

Mutatie reserve civiele kunstwerken

Het opstellen van het beheerplan Civiele kunstwerken start in het derde kwartaal van 2025 en loopt door in 2026. Hierdoor wordt een gedeelte van het budget (€30.000) naar de reserve projecten geboekt, zie hierboven bij civiele kunstwerken.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
3A Dienstverlening	-52	-52			
3C Organisatie en bedrijfsvoering	-45	13	5	3	4
3D Huisvesting / Gemeentehuis	34				
3F Goed bestuur	-10	-60	-35	-10	-10
Totaal	-72	-99	-30	-7	-6

Per product volgt een toelichting.

3A Dienstverlening	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Septembercirculaire gemeentefonds 2025	-52	-52			
Totaal resultaat	-52	-52	0	0	0

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Het kabinet stelt eenmalig € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Het kabinet heeft hierover besloten na overleg met de VNG. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten jaarlijks via het gemeentefonds krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen.

Deze vergoeding wordt bij de uitgaven voor verkiezingen verdeeld over 2025 en 2026.

3B Dorpsgericht werken	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Actieplan Team Zorg	-75	-45			
Renkum Verbindt	-13				
Saldo van lasten en baten	-88	-45			
Mutatie reserve					
Actieplan Team Zorg	75	45			
Renkum Verbindt	13				
Totaal resultaat	0	0			

Actieplan Team Zorg

Zoals in de begroting 2025 is aangegeven is onze ambitie dorpsgericht te gaan werken over de domeinen Jeugd, Participatie en Wmo. Om deze ambitie waar te maken is voor de duur van 1 jaar een projectleider aangetrokken om de lokale stevige teams te ontwikkelen in samenhang met het dorpsgericht werken. Het organiseren van lokale stevige teams wordt een wettelijke taak vanuit de Jeugdwet en is ook in ons Actieplan voor de uitdagingen Zorg opgenomen. De kosten hiervoor worden gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

Renkum Verbindt

Het project Renkum Verbindt loopt nog op het moment van opstellen van de rjn. Op basis van tussentijdse monitoring is de verwachting dat er geen bijstelling in positieve of negatieve zin nodig is. De inhoudelijke en financiële eindevaluatie wordt voor 30 november 2025 verwacht.

3D Huisvesting/ Gemeentehuis	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Nieuwe huisvesting	-150	-1.350			
MIP Activa	34				
Saldo van lasten en baten	-116	-1.350			
Mutatie reserve					
Nieuwe huisvesting	150	1.350			
Totaal resultaat	34	0	0	0	0

Huisvesting gemeente

Door uw raad is al eerder een budget van circa € 2.000.000 beschikbaar gesteld voor het noodzakelijk onderhoud aan het gemeentehuis. Dit bedrag staat opgenomen in de reserve gebouwen. Hiervan is circa € 1.500.000 niet ingezet. Het verzoek is om dit bedrag ter beschikking te stellen voor de incidentele kosten die nodig zijn voor de alternatieve huisvesting voor ambtenaren, publieksfuncties en raadsvergaderingen. Hiervoor is in 2025 naar verwachting € 150.000 nodig voor advies, onderzoek etc. Het resterende bedrag wordt gebruikt als dekking voor alle eenmalige kosten die te maken hebben met de hele operatie.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

3F Goed bestuur	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Raad en raadscommissies	-10	-60	-35	-10	-10
Totaal resultaat	-10	-60	-35	-10	-10

Raad en raadscommissies

Vorbereitung benoeming burgemeester (€ 25.000 in 2026 en 2027)

In 2026 zal worden gestart met de voorbereiding van de benoeming van de nieuwe burgemeester. Hiervoor wordt o.a. een profielschets opgesteld. Daarnaast zullen sollicitatiegesprekken worden gehouden op een externe locatie. In 2027 wordt het proces met de raad afgerond met een voordracht van een kandidaat voor de benoeming van de nieuwe burgemeester van Renkum.

Voorbereiding verkiezingen 2026 (€ 25.000)

Ter voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 is een bedrag gereserveerd voor opkomst bevorderende maatregelen, zoals een stemwijzer of een verkiezingskrant.

Toelage fractievoorzitters

Het budget voor raadsvergoedingen wordt structureel verhoogd met € 10.000 voor de vergoedingen van de fractievoorzitters. Conform het rechtspositiebesluit Decentrale ambtsdragers (2019) hebben fractievoorzitters hebben recht op een extra vergoeding van € 89,46 per maand, vermeerderd met de €12,77 voor elk raadslid dat de fractie telt.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
4A Algemene uitkering	3.120	4.639	2.869	854	962
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	307	590	-130	-124	-346
Totaal	3.427	5.228	2.738	730	616

Per product volgt een toelichting.

4A Algemene uitkering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Meicirculaire 2025	1.550	3.445	2.968	1.154	1.338
Septembecirculaire gemeentefonds 2025	1.570	1.194	-99	-300	-377
Totaal resultaat	3.120	4.639	2.869	854	962

Meicirculaire gemeentefonds 2025

Verdeling mutatie gemeentefonds (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Mutaties uit voorjaarsnota Rijk					
• Volumedeel accres		69	147	126	177
• Prijsdeel accres	549	667	657	703	780
• BTW compensatiefonds	-342	-170	-170	-170	-170
• Damping terugval gemeentefonds		569	623	629	647
• Jeugdzorg	591	1.354	1.334	-481	-442
Totaal voorjaarsnota Rijk	798	2.489	2.591	807	992
Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis	156	282	284	288	333
Overige mutaties uitkeringsfactor	-13	52	-63	-102	-143
Taakmutaties	26	462	1	1	1
Mutaties IU/DU/SU	583	160	155	160	155
Totaal	1.550	3.445	2.968	1.154	1.338

Als gevolg van een herziene versie van de meicirculaire 2025 wijken vanaf 2027 de bovengenoemde cijfers af ten opzichte van de raadsbrief over de meicirculaire 2025 van 10 juni 2025.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

Verdeling mutatie gemeentefonds (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Volumedeel accres	0	0	-46	-90	-136
BTW compensatiefonds	154	0	0	0	0
Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis	95	16	-83	-154	-181
Overige mutaties uitkeringsfactor	0	46	0	0	0
Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024 (taakmutatie)	1.040				
Subtotaal (resultaat)	1.289	62	-129	-244	-317
Prijsdeel accres	0	-138	-138	-135	-136
Taakmutaties	161	73	52	49	50
Mutaties IU/DU/SU	120	1.197	116	30	25
Totaal	1.570	1.194	-99	-300	-377

Prijsdeel accres, taakmutaties en mutaties IU/DU worden neutraal verwerkt door bij de betreffende producten de kosten als wijziging op te nemen. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Taakmutaties (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Rijksvaccinatieprogramma	3				
Wet integrale Suicide preventie		14	14	15	15
Toezicht gastouderopvang		2	3	3	3
Implementatie Participatiewet in balans	54	23	6	2	2
Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen	104				
Loon- en prijsbijstelling Jeugdhulp		34	29	30	30
Totaal	161	73	52	49	50
Mutaties IU/DU/SU (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Overheidsbrede Dienstverlening		26	26	26	26
Spreidingswet	36				
Participatie	75	79	84	-1	-2
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	4	5	5	4	
Register Externe Veiligheidsrisico's	2	2			
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid		1.084			
Impulsbudget sociale infrastructuur	3	1	1	1	1
Totaal	120	1.197	116	30	25

NB De bijdrage verkiezingen van € 104.000 in 2025 hebben we in deze najaarsnota verdeeld over 2025 en 2026.

Ook de bijdrage voor implementatie Participatiewet van € 54.000 over 2025 en € 23.000 2026 is in deze najaarsnota anders verwerkt: € 23.000 voor 2025 en € 54.000 voor 2026, zodat de uitgavenbegroting realistischer is.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Aanpassing rente o.b.v. benodigde financiering	515	541	351	194	65
Actualisatie stelpost loon- en prijsontwikkeling	929	661	70	217	152
IHP prijspeil 2021 actualiseren naar 2025		1	10	33	66
Meicirculaire 2025	-561	-701	-672	-683	-745
Planmatig onderhoud vastgoed	-450				
Septembecirculaire gemeentefonds 2025	-3	103	108	104	105
Verkoop vastgoed	645				
Voorziening debiteuren Soza	-23				
Vrijval stelpost vervaangingsinvesteringen	87				
MIP Activa	-1.283	-15	2	12	11
Saldo van lasten en baten	-143	590	-130	-124	-346
Mutatie reserve					
Planmatig onderhoud vastgoed	450				
Totaal resultaat	307	590	-131	-124	-346

Aanpassing rente o.b.v. benodigde financiering

Omdat de uitgaven voor investeringen tot nu lager uitvallen dan verwacht en de onttrekkingen uit de reserve ook minder zijn ontstaat een rentevoordeel. In plaats van geld te lenen is dit jaar een overschot aan liquide middelen (bij de schatkist van het Rijk). Er zijn dit jaar geen aanvullende leningen nodig dus de rentlasten nemen dus niet toe terwijl dit wel begroot is. Voor de komende jaren is de financieringsbehoefte bepaald op basis van de uitgaven voor investeringen en ontwikkeling van reserves.

Actualisatie stelpost loon- en prijsontwikkeling

In de meerjarenbegroting is een stelpost opgenomen om budgetten te kunnen verhogen voor loon- en prijsstijgingen. De hoogte van de stelpost is op het juiste peil gebracht voor 2026 en verder, op basis van de meest recente indexcijfers en het daadwerkelijke gebruik van de stelpost in het lopende jaar.

IHP prijspeil 2021 actualiseren naar 2025

Actualisatie van IHP 2021 naar 2025 leidt tot meerkosten die gedeeltelijk betrekking hebben op stijging van de VNG norm van € 2.600 naar € 3.428. Zie ook programma 1B.

Meicirculaire 2025

De loon- en prijsontwikkeling uit de meicirculaire 2025 wordt toegevoegd aan de stelpost loon- en prijsontwikkeling.

Planmatig onderhoud vastgoed

Op basis van de huidige planning netto een bedrag van € 450.000 worden uitgegeven aan groot onderhoud. Deze kosten worden gedekt uit de reserve onderhoud gebouwen.

Eind van dit jaar zal er een geactualiseerde duurzaam meerjaren onderhoudsplan worden opgesteld. De financiële gevolgen hiervan zullen in de voorjaarsnota 2026 worden verwerkt.

Septembercirculaire gemeentefonds 2025

De loon- en prijsontwikkeling uit de septembercirculaire 2025 wordt onttrokken uit de stelpost loon- en prijsontwikkeling.

Verkoop vastgoed

In de najaarsnota 2024 was gemeld dat het college tot overeenstemming is gekomen over de verkoop van een perceel dat eerder in erfpacht werd uitgegeven. Bij de controle van de jaarrekening 2024 door de accountant kwam naar voren dat de verkoop pas begin van dit jaar was afgerond zodat de opbrengsten ten gunste van 2025 komt en niet van 2024.

MIP Activa

Vanaf 2028 is er een stelpost beschikbaar voor vervangingsinvesteringen. Deze stelpost is ingezet voor de dekking van de vervanging VRI's (zie product 2E Verkeer).

Door verlaging van de rekenrente voor 2025 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2025 verlaagd.

Voorziening debiteuren Soza

Om de voorziening debiteuren Soza voor dit jaar op het gewenste niveau te krijgen is een extra storting nodig van € 23.000.

Vrijval stelpost vervangingsinvesteringen

Stelpost voor vervangingsinvestering kan voor 2025 vrijvallen.

4D Onvoorzien

Omschrijving wijziging	2025
Begroting na voorjaarsnota	95.000
Bibob-onderzoek	-30.000
Totaal najaarsnota	-30.000
Restant onvoorzien	65.000

Bibob-onderzoek

Een juridische procedure naar aanleiding van het weigeren van een omgevingsvergunning vanwege een integriteitsrisico voor de gemeente. (Project Kievitsdel)

Dit risico is vastgesteld op basis van een intern Bibob-onderzoek, gevolgd door een Bibob-onderzoek door het Landelijk Bureau Bibob (LBB), dat heeft geresulteerd in een negatief advies. Dit advies is overgenomen door de burgemeester en het college van B&W. De hiermee samenhangende advocaatkosten waren niet voorzien in de begroting.

Bijstelling meerjarig neutraal

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
2P Wegen reserve kapitaallasten		91	-66	-25	
Bijstellingen meerjarig neutraal		91	-66	-25	

Bijstellingen neutraal

In dit deel worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
01 Samenleving					
1A Collectieve voorzieningen					
Lasten	12	29	19	19	19
Baten					
1B Onderwijs					
Lasten	495	171	171	171	171
Baten	-343	-17	-17	-17	-17
1C Sport en bewegen					
Lasten	59	62	62	62	62
Baten					
1D Gezondheid					
Lasten	8	61	-48	-48	-48
Baten	-8				
1E Zorg en Veiligheid					
Lasten	9	200	208	208	208
Baten	23				
1F Integratie en participatie nieuwkomers					
Lasten		-35	-35	-35	-35
Baten					
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten	-62	-251	-240	-240	-240
Baten					
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	-110	-121	4	5	10
Baten					
1I Minima					
Lasten		6	6	6	6

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Baten					
1J Inkomensvoorziening					
Lasten	73	148	114	114	114
Baten	-207	-134	-134	-134	-134
Totaal programma	-49	119	109	111	116
02 Omgeving					
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet					
Lasten	1.460	3.927	4.782	3.868	15
Baten	-1.460	-3.912	-4.767	-3.853	
2B Wonen					
Lasten	-40	3	-79	-79	-79
Baten					
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen					
Lasten		13	13	13	13
Baten					
2D Omgevingsvergunning					
Lasten		2	2	2	2
Baten		17	10	4	-20
2E Verkeer					
Lasten	-1	6	6	7	7
Baten					
2F Landschap, natuur en landgoederen					
Lasten	1	1	1	1	1
Baten					
2G Milieu en duurzaamheid					
Lasten		1	1	1	1
Baten					
2H Energie en klimaat					
Lasten	170	137	-41	-41	-41
Baten	-181	-144	34	34	34
2J Ondernemen en bedrijvigheid					
Lasten		5	5	5	5
Baten					
2K Recreatie en toerisme					
Lasten	94	3	3	3	3
Baten	-94				
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	5	6	6	6	6
Baten					
2M Water en riolering					
Lasten	-1	10	10	11	11
Baten		20	20	20	20
2N Afvalverwijdering en -verwerking					
Lasten		36	36	36	36
Baten		-14	-14	-14	-14
2O Groenonderhoud					
Lasten	117	173	184	195	193
Baten					
2P Wegen, straten en pleinen					
Lasten	14	-57	-49	-39	-24
Baten	-1	108	102	94	79
2Q Bos en natuurbeheer					
Lasten	11	33	3	4	4
Baten	-12	-30			
Totaal programma	81	342	267	276	250
03 Organisatie					
3A Dienstverlening					
Lasten	33	46	112	30	-154
Baten	-33	-121	-187	-105	79
3B Dorpsgericht werken					
Lasten		-2	-2	-2	-2
Baten					
3C Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	768	424	526	510	513
Baten	-32				
3D Huisvesting / Gemeentehuis					
Lasten	19	1.903	22	22	22
Baten		-1.881			
3E Samenwerkingsverbanden					
Lasten	75	134	134	134	134
Baten	-75	-75	-75	-75	-75
3F Goed bestuur					
Lasten	25	27	27	27	27
Baten					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal programma	780	455	557	540	543
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4B Belastingen					
Lasten		-40	-40	-40	-40
Baten		-402	-619	-784	-940
4C Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	-1.054	-738	-819	-648	-469
Baten	272	264	545	544	540
4D Onvoorzien					
Lasten	-30				
Baten					
Totaal programma	-812	-916	-933	-928	-909
Totaal	0	0	0	0	0

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie:

In deze voorjaarsnota zijn een aantal onttrekkingen uit de stelpost loon- & prijscompensatie gedaan. Per saldo zijn deze neutraal. Het verloop van de stelpost is als volgt:

Omschrijving wijziging	2025	2026
Begroting na voorjaarsnota	1.194.124	3.191.313
1B Gestegen OZB onderwijshuisvesting	-98.000	-98.000
1B IHP actualisatie		-1.149
1E gedeelte loon- en prijscompensatie Veilig Thuis		-5.544
1H en 1G Lagere loon- en prijscompensatie Wmo en jeugdzorg	106.287	106.287
1H Indexering Doelgroepenvervoer		-19.264
2F Klompenpaden	-560	-560
2P Openbare verlichting	-17.234	-17.234
3 stelpost L&P de Connectie CAO	-60.000	-61.700
3C AWN overige personele kosten	-90.707	-118.985
3C CAO ontwikkeling 2025	-472.367	-486.514
3C Indexatie premie aansprakelijkheidsverzekering 2026		-4.500
3C uitloop		4.055
3E Samenwerkingsverbanden		-11.795
3F Indexatie toelage indexatie fractie voorzitters	-10.000	-10.000
4A Impulsbudget sociale infrastructuur	2.935	728
4A Loon- en prijsontwikkeling accres Bpb	549.218	667.087
4A Loon- en prijsontwikkeling Bbp		-138.093
4A Loon- en prijsontwikkeling op de AP jeugd		34.029
4B indexering Belastingen OZB		381.100
4B Indexering toeristenbelasting		21.344
4C Indexering vastgoed belastingen en verzekering	-174.657	-174.657
Actualisatie indexering leges bouwvergunningen		-17.328
Actualisatie stelpost loon- en prijsontwikkeling	-929.039	-660.654
Gladheidsbestrijding		-1.383
Onkruidbeheersing op verharding		-2.559
Plaagdierbestrijding		-12
RAD verwerkingskosten		-144
Straatreiniging		-2.710
Transport en verwerking		-454
Totaal najaarsnota	-1.194.124	-618.609
Restant stelpost	0	2.572.704

Monitoring bezuinigingen

In de geamendeerd Begroting 2025 is een bedrag van € 3.940.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2025. Het meerjarig verloop is in de volgende tabel weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingen uit oorspronkelijke (excl. amendementen) Begroting 2025	4.241	5.550	5.875	6.298	6.618
Bezuinigingen van vóór Begroting 2025	188	188	188	188	188
Subtotaal	4.429	5.738	6.063	6.486	6.806
Amendementen bij Begroting 2025	-490	-17	-20	-24	-24
Totaal bezuinigingen na amendementen	3.940	5.722	6.044	6.463	6.782
Ingevuld t/m najaarsnota	-3.855	-4.110	-4.293	-4.299	-4.299
Niet in te vullen t/m najaarsnota	-85	-441	-248	-245	-245
Totaal ingevuld/ niet haalbaar	-3.940	-4.551	-4.541	-4.544	-4.544
Nog openstaand	0	1.171	1.503	1.919	2.238

In deze rapportage geven we, voor een betere leesbaarheid, alleen een toelichting bij eventuele afwijkingen en tonen we alleen de nog openstaande bezuinigen.

In de volgende tabel staan de bezuinigen die niet in te vullen zijn en om die reden afgeboekt zijn in deze najaarsnota.

Mutaties invulling taakstellingen

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Afboeken inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike		-95			
Afboeken taakstelling concertzaal	-54				
Afboeken taakstelling verbonden partijen		-8	-8	-8	-8
Extern vergunning en handhaving	-24				
Fasering invulling taakstelling buro Halt		-7	-3		
Resultaat taakstelling	-78	-109	-11	-8	-8

Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar de voortgang in de monitor.

1E Zorg en Veiligheid

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid	1	11	11	11					✓	—	—	✓
Toelichting:	In het kader van een overgangsregeling t.b.v. subsidies mag niet direct in één keer de subsidie voor Halt programma worden bezuinigd. Hiervoor geldt een overgangsregeling. Dit betekent dat de subsidie in 3 jaar wordt afgebouwd. In 2025 wordt er een nadeel van € 6.600 en in 2026 € 3.300.											
Opstellen en uitvoering aanpak antidiscriminatie	12	12	12	12					✓	✓	+	✓
Toelichting:	De voorgestelde dekkingsvoorstellen voor 2026 en 2027 zijn van 12.000 naar 2.000 per jaar gegaan, omdat blijkt dat een deel van dit bedrag toch nodig is voor de wettelijke taak van het hebben van een anti-discriminatievoorziening.											

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Taskforce WMO en Jeugd	500	1.000	1.000	1.000	500	500	500		✓	✓	✓	—
Toelichting:	Op basis van een vergelijking van de uitgaven van het eerste halfjaar 2025 ten opzichte van de uitgaven eerste halfjaar 2024, behalen we de doelstelling vanuit de Taskforce Wmo/Jeugd. Er is hierbij alleen gekeken naar de opbrengsten vanuit de maatregelen binnen de Taskforce. Wij zien de volgende risico's: - mogelijk vinden er verschuivingen plaats tussen uitgaven op zorgproducten binnen programma 1 - Samenleving. Een afname van het gebruik van een zorgproduct kan tot een toename van het gebruik een ander zorgproduct; - een inhaalslag van het afhandelen van meldingen Wmo en Jeugd kan leiden tot een toename van zorgkosten; - zowel de Wmo als Jeugdwet zijn open einde regelingen; dit betekent dat we verplicht zijn zorg te leveren. Ook dit kan leiden tot een toename van zorgkosten.											

1I Minima

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Minima en schuldhulpverlening		20	20	20					+	✓	✓	✓
Toelichting:	In 2025 starten we met de Basisdienstverlening schuldhulpverlening, waarvoor wij extra middelen van het Rijk krijgen (zie PPN). Eén van de opdrachten van deze basisdienstverlening is een aanpak inrichten voor specifieke doelgroepen, waaronder ondernemers. Daarom behouden we de huidige ondersteuning van ondernemers op het gebied van schuldhulpverlening. Doordat we hier nieuw budget voor krijgen, kan de geplande bezuiniging op het oorspronkelijke budget volgens plan gerealiseerd worden.											

2A Ruimtelijke ontwikkeling / Omgevingswet

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimale grondopbrengsten		50	245	575		50	245	575	—	—	—	—
Toelichting:	Er is in de begroting 2025 maximaal ingezet op realisatie van woningbouw op eigendom van de gemeente. Na bestuurlijke besluitvorming is winstmaximalisatie gewijzigd in winstoptimalisatie. In de geamendeerde Perspectiefnota is daarom generiek een afslag toegepast van 50%. Sindsdien is de opbrengstpotentie van eigen gronden nogmaals drastisch afgenomen. Reden: de uitspraak over stikstof van de Raad van State op 18-12-24, en de daarop volgende provinciale maatregelen. Een onmiddellijke stop gedurende 1,5 jaar op de uitgifte van natuurvergunningen binnen 500 meter van kwetsbare natura 2000 gebieden is een van deze provinciale maatregelen. Onze gemeente ligt vrijwel volledig in deze 500 meter zone. Hierdoor vallen vrijwel alle nieuwe ontwikkelingen op de korte termijn stil. Vooralsnog wordt verwacht, dat het overgrote deel van de doorgerekende woningbouwlocaties in onze gemeente niet meer (op tijd) ontwikkeld kunnen worden. Naast de stikstofproblematiek kan ook de op 18-08-2024 van kracht geworden Europese natuurherstelwet, netcongestie en lokaal beleid nog een negatief effect hebben op zowel de opbrengsten als de planning.											

2D Omgevingsvergunning

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Milieuleges invoeren	24	24	24	24		24	24	24	✓	✓	—	—
Toelichting:	In de legesverordening van 2025 zijn milieuleges opgenomen. Voor 2025 verwachten we niet dat er nog milieuleges binnenkomen. Om die reden boeken we de taakstelling van 24.000 af.											

2H Energie en klimaat

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Beleid klimaatadaptatie: inwoners (stimuleren afkoppelen en vergroenen)	20	20	20	20					+	✓	✓	✓
Toelichting:	Conform de toelichting op de begroting wordt de bezuiniging van 20k niet gerealiseerd door te stoppen met het stimuleren van bewoners klimaatadaptatieve maatregelen te treffen. Daarom een inhoudelijke, positieve afwijking.											

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	54	54	54	54		54	54	54	—	—	—	—
Toelichting:	Voor de aanbesteding van de Concertzaal was een proces opgestart is er budget beschikbaar gesteld door de raad. De taakstelling was een van de voorwaarden bij de aanbesteding voor exploiteren tbv kunst & cultuur. Dit proces is on hold gezet, naar aanleiding van een motie raad waarbij het college wordt gevraagd te onderzoeken of in de nabije toekomst de raadszaalfunctie in de Concertzaal kan worden ondergebracht.											

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) kliko		325	325	325			95	95				
Toelichting:	Binnen de totale kosten voor afval wordt niet alleen gekeken naar uitgaven maar ook naar inkomsten. Samen maken deze twee het totaal waarop de afvalstoffenheffing wordt berekend. Voor pmd geldt dat enerzijds kosten gemaakt worden en anderzijds er inkomsten tegenover staan. Kosten inzameling pmd: Met de inzameling van pmd zijn allereerst kosten gemoeid. Op dit moment wordt pmd iedere week met zakken ingezameld. In 2024 is besloten om pmd vanaf 2026 met een kliko in te zamelen waardoor de inzamelfrequentie verlaagd wordt naar eens per drie weken. Onder aan de streep zou dit een voordeel opleveren van € 95.000 op de inzaamkosten. Inkomsten pmd: Parallel aan de inzaamkosten levert ingezameld pmd de gemeente een vergoeding op. Waar voorheen de vergoeding berekend werd op basis van de hoeveelheid ingezameld pmd, wordt dat vanaf het jaar 2026 anders. Vanaf 2026 geldt een systeem waarbij de vergoeding afhankelijk is van de aangeleverde kwaliteit. Hoe beter de kwaliteit van het ingezamelde pmd, hoe hoger de vergoeding. Gemeenten worden daardoor gestimuleerd om te kiezen voor een inzaammiddel met de hoogste kwaliteit. Ervaring in den lande leert dat pmd inzameling met transparante plastic zakken, de beste kwaliteit oplevert. Dit omdat beladers kunnen zien én voelen of er pmd- of restafval in de zakken zit. Restafval is immers veel zwaarder dan pmd. Omdat verwacht mag worden dat met de komst van de kliko de kwaliteit achteruitgaat (van de buitenkant is niet te zien of te voelen of er restafval in de kliko zit), nemen de inkomsten voor de gemeente voor ingezameld pmd hoogstwaarschijnlijk af. Conclusie: Er zal in 2026, nu in het nieuwe vergoedingensysteem er een relatie wordt aangebracht tussen de aangeleverde kwaliteit van het pmd en de aan de gemeente betaalde vergoeding, een afweging moeten worden gemaakt tussen verlaging van de ophaalfrequentie en inzet van kliko's met als resultaat 95000 euro minder kosten en het handhaven van het huidige wekelijkse ophaalsysteem waardoor de kwaliteit van het pmd en behorende vergoeding naar verwachting hoger is. Het jaar 2026 wordt gebruikt om meer inzicht te krijgen in deze afweging. Daarom wordt voor 2026 niet het voordeel van 95000 euro ingeboekt.											

	In 2026 wordt op tien verschillende momenten de kwaliteit gemeten. Begin 2027 wordt duidelijk wat de aangeleverde kwaliteit over 2026 is. Op basis daarvan kan de afweging tussen inzet van klike's en verlaging van de ophaalfrequentie versus handhaven van het huidige systeem worden gemaakt.
--	---

3E Samenwerkingsverbanden

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Verbonden partijen		250	250	250					✓	✓	—	✓
Toelichting:	De taakstelling is door de diverse verbonden partijen vrijwel volledig ingevuld. Er resteert een niet gerealiseerd deel van € 8.000. Dit bedrag is als nadeel verwerkt in de najaarsnota.											

4B Belastingen

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Innen van Forensenbelasting	7	7	7	7					—	—	—	—
Toelichting:	Nadere uitwerking van de implementatie van een forensenbelasting in de gemeente Renkum laat zien dat de verhouding van de uitvoeringskosten ten opzichte van de potentiële opbrengst van € 7.000 ongeveer 50% is. Zoals aangegeven in december vraagt de heffing van forensenbelasting om een goede voorbereiding. Zo moest er een verordening opgesteld worden, belastingplichtigen in kaart gebracht worden en nadere afspraken gemaakt worden met de Connectie. Uit de uitwerking blijkt nu dat de inzet niet in verhouding staat met de opbrengsten. Daarmee valt de forensenbelasting af als realistische bijdrage aan het realiseren van de taakstelling. Bij de Voorjaarsnota 2025 zal de raming van de forensenbelasting afgevoerd worden uit de begroting.											

Investeringskredieten

Nieuwe investeringen

Niet van toepassing.

Voortgang investeringen

In de begroting zijn investeringskredieten formeel door de raad vastgesteld (zie Meerjareninvesteringsplan (MIP)). We leggen geen *afzonderlijke raadsvoorstellen* voor. De reden hiervoor is dat deze (vervangings)investeringen reeds in de door de raad vastgestelde vervangingsplannen zijn opgenomen.

Middels de voor-/ najaarsnota en jaarstukken houden we de raad op de hoogte van de voortgang. Hierbij leggen we de focus op de afwijkingen. Daar waar de planning of het budget afwijkt, melden we dat. Over lopende investeringen die niet afwijken van wat begroot is, rapporteren we niet.

Als de planning en/ of het budget afwijkt betekent dit dat de kapitaallasten (afschrijving en rente) in de meerjarenbegroting wijzigen. Deze financiële bijstellingen ziet u terug onder de noemer 'MIP Activa' bij de betreffende producten.

1B Onderwijs

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Onderdeel inv.School DW sloop	300.000	23.539	276.461
Jaar in gebruikname: 2027			
School Doorwerth	6.501.994	665.175	5.836.819
Kindpartners Doorwerth	2.107.889		2.107.889
Totaal	8.909.883	688.715	8.221.168

Omschrijving	Toelichting
School Doorwerth	In juni heeft uw raad ingestemd met het aanvullende krediet.

1C Sport en bewegen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Optimalisatie Wilhelmina Sportpark	100.000	70.180	29.820
Totaal	100.000	70.180	29.820

Omschrijving	Toelichting
Optimalisatie Wilhelmina sportpark	De planning van ingereedname is gewijzigd van 2025 naar 2026. In het najaar 2025 komt er een raadsvoorstel met procesafspraken.

02 Omgeving

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Bram Streeflandweg Renkum			
Riolering A4	1.325.000	1.915.736	-590.736
Wegen	900.000		900.000
HWA H4	275.000		275.000
Bram Streeflandweg Renkum	2.500.000	1.915.736	584.264
Schellardweg Oosterbeek			
Rioolvervanging A4	80.000	107.372	-27.372
HWA H4	30.000		30.000
Schellardweg Oosterbeek	110.000	107.372	2.628
Stationsweg Oosterbeek			
Wegen	1.344.000	1.704.858	-360.858
Riolering A4	980.000	432.858	547.142
HWA H4	476.000	210.245	265.755
Stationsweg Oosterbeek	2.800.000	2.347.961	452.039
Utrechtseweg Doorwerth			
Wegen	97.000	52.968	44.032
HWA H4	27.000		27.000
Riolering A4	115.000		115.000
Utrechtseweg Doorwerth	239.000	52.968	186.032
Jaar in gebruikname: 2026			
Buurt Talud Oosterbeek			
Wegen	4.328.137	2.223.458	2.104.679
Riolering A4	2.533.563	3.058.485	-524.922
HWA H4	951.500	488.806	462.694
Buurt Talud Oosterbeek	7.813.200	5.770.749	2.042.451
Totaal	13.462.200	10.194.787	3.267.413

2E Verkeer

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Spoorwegonderdoorgang Wolfheze			
Bruto uitgaven	17.109.000	6.521.584	10.587.416
Bijdrage derden	9.992.700	8.882.400	1.110.300
Totaal netto	7.116.300	-2.360.816	9.477.116

Omschrijving	Toelichting
Spoorwegonderdoorgang	Als gevolg van het feit dat ook een tweede verzoek tot Europese subsidie in het kader van het CEF-programma niet is gehonoreerd en het onverwacht hoge aanbestedingsresultaat, was het beschikbare budget onvoldoende en was er sprake van een kostenoverschrijding. Met de inzet van het in juni 2024 beschikbaar gestelde extra investeringskrediet, een extra bijdrage van ProRail en het Rijk, een bestuurlijke toezegging van een extra bijdrage van de provincie Gelderland en een taakstellende besparingsopgave, is het beschikbare budget dusdanig opgehoogd en daarmee de kostenoverschrijding dusdanig teruggebracht, dat in oktober 2024 tot gunning is overgegaan. De ontwerpuitwerking en de voorbereidende werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2024 gestart en lopen door tot het najaar van 2025. De realisatie van de spooronderdoorgang is medio 2025 gestart. Het project zal naar verwachting medio 2027 gereed zijn.

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Herstel de Naald	180.000		180.000
Totaal	180.000		180.000

Omschrijving	Toelichting
Herstel de Naald	Uitvoering in 2025 en 2026. Het krediet is verdeeld in € 60.000 in 2025 en € 120.000 in 2026.

2M Water en Riolering

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Vervangingen hoofd- en minigemalen	109.000	108.963	37
Diverse locaties hwa 2024	560.000	520.529	39.471
Besturing gemaal Van Ingeweg	50.000	28.362	21.638
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	126.000	77.886	48.114
Rioolvervang Bentincklaan Doorwerth	8.295	8.295	
Relinen 2025 div locaties gemeente breed	230.000	123.623	106.377
Afkoppelen deel van Nieuwe Keijenbergseweg	30.000		30.000
Rioolvervanging deel van Vredenberg	25.000	16.630	8.370
Meet- en monitoringsysteem 2025	9.000		9.000
Jaar in gebruikname: 2026			
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	500.000	452.605	47.395
Totaal	1.647.295	1.336.893	310.402

Omschrijving	Toelichting
Vervangingen hoofd- en minigemalen	De werkzaamheden aan het gemaal aan de Hartenseweg te Renkum zijn afgerond. Het project wordt afgesloten met een nadeel van circa € 9.000. Dit nadeel is ontstaan in verband met diverse onvoorziene zaken die betrekking hadden op deze complexe locatie.
Diverse locaties hwa 2024	De werkzaamheden ten behoeve van het herstel en verbeteren van diverse infiltratievoorzieningen in de gehele gemeente worden in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. Het krediet wordt met € 45.000 opgehoogd om de noodzakelijke werkzaamheden dit jaar gepland staan af te kunnen ronden.
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	De werkzaamheden aan de voorziening zijn gereed. Het voordeel is ontstaan door werkzaamheden gecombineerd uit te voeren en door tijdens de uitvoering andere keuzes te maken.
Relinen 2025 div locaties gemeente breed	In het tweede kwartaal van 2025 is op basis van nieuwe inspectiebeelden een planning opgesteld voor het herstel van geconstateerde gebreken in het vuilwaterriool. In deze nieuwe inspectiebeelden zijn meer schades naar voren gekomen dan op basis van oude beelden ingeschat. Vanwege de noodzaak van het herstel van deze schades wordt het krediet opgehoogd met € 130.000. Het plaatsen van de (deel)liners staat gepland voor het derde en vierde kwartaal van 2025.
Rioolvervanging deel van Vredenberg	De werkzaamheden zijn afgerond met een voordeel van € 8.370.
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	In het tweede kwartaal van 2026 worden de herstelwerkzaamheden aan bak H uitgevoerd. Dit zijn de laatste werkzaamheden waarna het project kan worden afgerond en het krediet kan worden afgesloten. Door onvoorziene schades, die zichtbaar werden na reinigen en inspectie is aanvullende budget van € 44.000 nodig.

20 Groenonderhoud

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Robotmaaiers	152.404	152.404	
Hoogwerker	164.500	164.468	32
Maaimachine Z-master profes 7500	22.900	22.807	93
Bladblazer tractor	8.000		8.000
Graafmachine	143.500	143.440	60
Graflift	9.420	9.420	
Totaal	500.724	492.540	8.184

Omschrijving	Toelichting
Hoogwerker	Het krediet van de hoogwerker is ten opzichte van de voorjaarsnota verlaagd door de inruil van de vorige hoogwerker.
Maaimachine Z-master profes 7500	Het krediet van de maaimachine is ten opzichte van de voorjaarsnota verlaagd, omdat de machine niet wordt ingezet op de openbare weg.
Graafmachine	De aanschaf van deze machine is duurder dan begroot, ten opzichte van de voorjaarsnota is het krediet verhoogd.. Een deel van de BTW is niet compensabel en hier was vooraf geen rekening mee gehouden.

2P Wegen, straten en pleinen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Peugeot e partner wegen toezichthouder V-66-LTS	46.000	37.743	8.257
Jaar in gebruikname: 2026			
Brug Kerkweg	450.000	95.657	354.343
Totaal	496.000	133.400	362.600

Omschrijving	Toelichting
Peugeot e partner wegen toezichthouder	Het krediet van de peugeot is verlaagd ten opzichte van de voorjaarsnota aangezien het voertuig € 4.000 goedkoper is geworden. Het restant van het krediet wordt gebruikt voor voertuiginrichting.

3D Gemeentelijke huisvesting

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Vorbereidingskrediet Nieuwbouw Veentjesbrug	375.000	258.506	116.494
Totaal	375.000	258.506	116.494

Vorbereidingskredieten projecten

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Plan- en onderzoekskosten (IMVA)			
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	237.250	99.804	137.446
Heelsum herontwikkeling Wilhelmina park	297.567	99.717	197.850
Doorwerth herontwikkeling Rehobothschool IHP-loc	250.000	130.328	119.672
Oosterbeek herontwikkeling Talsmalaan	295.000	103.222	191.778
Oosterbeek herontwikkeling gemeentehuis	50.000	46.504	3.496
Wolfheze herontwikkeling Pro Persona	290.000	187.236	102.764
Renkum herontwikkeling Klooster	170.000	202.646	-32.646
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	120.000	125.420	-5.420
Totaal	1.709.817	994.877	714.940

Omschrijving	Toelichting
Plan- en onderzoekskosten (immaterieel vast actief IMVA)	
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	In 2024 is een voorziening getroffen van € 4.269 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 1.474. Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.
Renkum herontwikkeling Klooster	In 2024 is een voorziening getroffen van € 51.441 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 23.680. Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	In 2024 is een voorziening getroffen van € 17.862 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 4.475. Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (Financiële verordening) is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daaropvolgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze najaarsnota worden de financiële kaders vastgesteld.

Opbouw najaarsnota

Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting 2025-2029

Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze najaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Voortgang activiteiten

In de najaarsnota geven wij de voortgang aan van de realisatie van de in de Begroting 2025 opgenomen specifieke activiteiten. Voor een toelichting op de in 2025 voorgenomen activiteiten verwijzen we u naar de Begroting 2025 (bij elk product staan de 'specifieke' activiteiten).

We maken gebruik van een aantal tekens, waardoor gemakkelijker zichtbaar is of de realisatie volgens plan verloopt.

We maken hierbij gebruik van één van de volgende tekens:

= conform plan

= wijkt af in positieve zin

= wijkt af in negatieve zin

I = inhoud

P = planning

F = financiën

R = risico's

Toelichting: In het geval van een negatieve/ positieve afwijking is een korte toelichting gegeven.

Overigens zijn activiteiten waarop geen afwijkingen zijn (op alle onderdelen 'conform plan') niet in deze najaarsnota weergegeven. We werken ernaar toe dat Planning- en Control-documenten minder omvangrijk zijn en de hoofdlijnen helderder, zodat de raad niet eerst de details en hoofdlijnen eruit hoeft te filteren. Hierdoor komt de raad beter in positie om tijdens de raadsbehandeling het juiste gesprek met elkaar aan te gaan.

Financiële bijstellingen

In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste acht maanden van 2025 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2025 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze najaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen (voor mutatie reserve) van € 50.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan € 50.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

Bijstellingen neutraal

In dit hoofdstuk worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Monitor bezuinigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande bezuinigingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze bezuinigingen.

Investeringskredieten

Op basis van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.